

Zabezpečovanie kvality - slovník pojmov

Alumni klub - iniciatíva školy s cieľom vytvoriť priestor na komunikáciu medzi absolventmi, zamestnancami školy a študentmi, umožniť vzájomnú spoluprácu a kontakt a poskytnúť priestor na odbornú a vedeckú diskusiu medzi sebou.

Centrá excelentnosti - ekosystém miestnych partnerov pôsobiacich v OVP, ako sú poskytovatelia odborného vzdelávania a prípravy, zamestnávateľia, výskumné centrá, rozvojové agentúry a služby zamestnanosti, ktorí spolupracujú na vývoji vysokokvalitných programov a kvalifikácií zameraných na potreby zručností v jednotlivých odvetviach a prispievajú k regionálnemu, hospodárskemu a sociálnemu rozvoju, inováciám a stratégiám inteligentnej špecializácie. (Zdroj: na základe Európskej komisie, 2018)

Cyklus kvality - alebo tiež Demingov cyklus alebo cyklus PDCA (z angl. *plan-do-check-act*) je metóda zameraná na neustále zlepšovanie procesov, ktorá pozostáva zo štyroch fáz:

1. **Plánovanie**, je fáza, v ktorej by sa mali stanoviť jasné, primerané a merateľné **ciele a úlohy** z hľadiska politik, postupov, úloh a ľudských zdrojov. Je dôležité, aby sa tieto ciele definovali prostredníctvom dialógu kľúčových aktérov podieľajúcich sa na živote inštitúcie. Víťané je tiež zohľadnenie výsledkov zberu dát, ktoré škola uskutočnila, napr. výsledky trasovania absolventov, výsledky dotazníka spätnej väzby od žiakov, učiteľov, školiteľov, rodičov, zamestnávateľov, a pod., ako aj regionálny, národný a európsky kontext a ciele.
2. **Implementácia** stanovuje **postupy** na zabezpečenie dosiahnutia cieľov a zámerov (napr. rozvoj partnerstva, zapojenie zainteresovaných strán, pridelenie zdrojov a organizačné alebo prevádzkové postupy).
3. **Hodnotenie** slúži na **posúdenie a vyhodnotenie** dosiahnutých výsledkov a výstupov na základe zberu a spracovania údajov s cieľom vykonať informované hodnotenie. Zdrojom informácií môžu byť dotazníky vyplnené žiakmi, absolventmi, rodičmi, učiteľmi, školiteľmi a/alebo zamestnávateľmi.
4. **Preskúmanie/revízia** zahŕňa vypracovanie postupov na **dosiahnutie plánovaných výsledkov** a/alebo nových cieľov po spracovaní spätnej väzby. Fáza obsahuje diskusiu a analýzu s cieľom navrhnuť postupy na zmenu. Dôležité je prepojenie medzi poslednou, štvrtou fázou a následnou prvou fázou, keďže výsledky preskúmania sa priamo premietajú do fázy Plánovanie. Z tohto dôvodu ide o uzavretý a pokračujúci cyklus, ktorý by mal viesť k stálemu zlepšovaniu.

EQAVET - Európsky referenčný rámec zabezpečenia kvality odborného vzdelávania a prípravy, ktorý poskytuje tvorcom politik, národným inštitúciám a poskytovateľom odborného vzdelávania a prípravy spoločné nástroje na riadenie kvality v oblasti OVP.

Externé zabezpečovanie kvality - udržiavanie požadovanej úrovne kvality vo vzdelávaní, odbornej príprave a súvisiacich službách realizované hodnotiteľmi, ktorí nie sú

zamestnancami školy a ani sa nepodieľajú na jej aktivitách. Zvyčajne sa zameriava na pedagogický proces alebo riadenie školy. V podmienkach SR sú najbežnejšou formou kontroly Štátnej školskej inšpekcie.

Hodnotenie (evaluácia) - proces systematickej a kritickej analýzy ukončený posudkom a/alebo odporúčaniami k zlepšeniu kvality vzdelávacej inštitúcie (a jej zložiek). Hodnotenie môže byť interné alebo externé.

Interné hodnotenie kvality - hodnotenie procesov školy poverenými jednotlivcami alebo skupinou osôb z radov vlastných zamestnancov.

Indikátor kvality - vo vzdelávaní a odbornej príprave faktor alebo premenná, zvyčajne kvantitatívna, používaná napríklad na hodnotenie a zlepšovanie kvality vzdelávacích a školiacich činností, systémov a poskytovateľov. EQAVET používa nasledujúce indikátory kvality pre OVP:

- význam systémov zabezpečovania kvality pre poskytovateľov odborného vzdelávania a prípravy;
- investície do odbornej prípravy učiteľov a školiteľov;
- miera účasti na programoch odborného vzdelávania a prípravy;
- miera ukončenia programov odborného vzdelávania a prípravy;
- miera umiestnenia v programoch odborného vzdelávania a prípravy;
- využitie získaných zručností na pracovisku;
- miera nezamestnanosti podľa jednotlivých kritérií;
- zastúpenie zraniteľných skupín;
- mechanizmy na identifikáciu potrieb odbornej prípravy na trhu práce;
- systémy používané na podporu lepšieho prístupu k odbornému vzdelávaniu a príprave.

Kultúra kvality - filozofia, spôsob myslenia a konania, ktoré vzdelávacia inštitúcia presadzuje vo vzťahu ku kvalite a úsiliu o jej zlepšovanie. Kultúra kvality predstavuje spoločný spôsob komunikácie o kvalite, štandardy a zvyky. Kultúra kvality neexistuje izolovane - musí sa opierať o systém zabezpečenia kvality a vyžaduje si dostatočné povedomie o kvalite a zodpovedajúce správanie.

„Kultúra kvality sa vzťahuje na organizačnú kultúru, ktorá má v úmysle neustále zvyšovať kvalitu a je charakterizovaná dvoma odlišnými prvkami: na jednej strane kultúrny (psychologický) prvok zdieľaných hodnôt, presvedčení, očakávaní a oddanosti kvalite a na druhej strane štrukturálny (manažérsky) prvok s definovanými procesmi, ktoré zvyšujú kvalitu a sú zamerané na koordináciu úsilia jednotlivcov. (Európska asociácia univerzít, 2010)¹“

Kvalita - subjektívny pojem, pre ktorý existuje množstvo definícií, ktoré sa líšia v závislosti od kontextu, v ktorom sa používa. Ich spoločným základom je zvyčajne dosahovanie charakteristík produktu alebo služieb podľa vopred stanovených noriem. Vo vzdelávaní predstavujú tieto charakteristiky napr. vhodný rozvoj zručností, rodová rovnosť, zabezpečenie

¹ Promoting Quality Assurance in Vocational Education and Training. The ETF Approach

príslušnej školskej infraštruktúry, vybavenie, vzdelávacie materiály a zdroje, pedagógovia ako pracovná sila

Peer review / metóda vzájomného hodnotenia kvality - systém hodnotenia kvality založený na kombinácii sebahodnotenia a externého hodnotenia, ktorého podstatou je hodnotenie kvality kolegami (peers) z rovnakého alebo podobného profesionálneho prostredia. Viac info na: <https://okvalite.sk/co-je-to-peer-review/>

Sebahodnotenie - všetky typy hodnotenia realizovaných v rámci školy. **Sebahodnotenie** (autoevaluácia) predstavuje hodnotenie, pri ktorom hodnotiteľ posudzuje splnenie úloh, ktoré sám vykonával.

Systém zabezpečovania kvality - všetky interné zásady a postupy kontroly kvality poskytovateľa, ktoré sú integrované do jeho bežných činností. Tvoria ho napríklad strategické materiály a plány, postupy, usmernenia, úlohy a zodpovednosti zamestnancov, prijímanie rozhodnutí, metódy kontroly a zvyšovania kvality poskytovaných vzdelávacích a ďalších služieb.

Trasovanie absolventov - "informácie o tom, čo absolventi robia po získaní kvalifikácie alebo ukončení vzdelávania a odbornej prípravy, aby bolo možné jednak pochopiť príčiny problémov súvisiacich so zamestnateľnosťou absolventov v konkrétnych regiónoch či hospodárskych odvetviach, alebo absolventov konkrétnych odborov vysokoškolského vzdelávania alebo odborného vzdelávania a prípravy, a zároveň nájsť riešenia týchto problémov súvisiacich so zamestnateľnosťou".²

Zabezpečovanie kvality - termín všeobecne používaný na opis procesov a metód, ktoré sa snažia zabezpečiť, aby vzdelávacie prostredie dosiahlo a udržalo prijateľnú úroveň kvality, alebo smerovalo k jej zvýšeniu, a ktoré sú založené na procesoch hodnotenia (interného a externého).

Zainteresované subjekty - osoby a subjekty, ktoré majú priamy alebo nepriamy vzťah k škole a ovplyvňujú vzdelávací a výchovný proces a jeho kvalitu. Do prvej skupiny zainteresovaných osôb patria žiaci, učitelia a ďalší zamestnanci školy, vedenie školy, zástupcovia rozhodovacích orgánov školy). Druhú skupinu predstavujú externí aktéri, napr. zamestnávateľia, profesijné organizácie, zriaďovatelia školy, príslušné ministerstvá a ich organizácie, rodičia, a pod.).

Aktualizovanú verziu nájdete tu: <https://okvalite.sk/slovník-pojmov/>

² [Odporúčanie Rady z 20. novembra 2017 týkajúce sa sledovania uplatnenia absolventov Text s významom pre EHP](#)